МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

НАКАЗ

«14» лютого 2013 року м. Харків № 70-о

Про Положення про
курсові роботи

З метою удосконалення практики захисту курсових робіт, враховуючи вимоги кредитно-модульної системи організації навчального процесу,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про порядок підготовки, подання, обліку, захисту та зберігання курсових робіт.

2. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з навчальної роботи Барабаша Ю.Г.

3. Наказ набирає чинності з 1 березня 2013 року.

Ректор **В.Я. Тацій**

Проект наказу вносить:
Проректор з навчальної роботи

Ю.Г. Барабаш

П О Г О Д Ж Е Н О:
Перший проректор

Ю.П. Битяк

Проректор з навчально-методичної роботи

В.В. Комаров

«З А Т В Е Р Д Ж Е Н О»
Наказом ректора Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"

№ 70-С

від «14» лютого 2013 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок підготовки, подання, обліку, захисту та зберігання курсових робіт

1. Загальні засади

1.1. Курсова робота студента є самостійною дослідницькою працею з актуальної проблеми юридичної науки та (або) практики, спрямованою на закріплення отриманих студентом теоретичних знань, вироблення навиків наукового дослідження, самостійного творчого логічного мислення.

1.2. Курсові роботи виконуються студентами, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями «молодший спеціаліст», «бакалавр», «спеціаліст» і «магістр» усіх напрямків та спеціальностей.

1.3. Студенти денної форми навчання виконують одну курсову роботу на кожному курсі. Студенти заочної форми навчання виконують одну курсову роботу кожного навчального семестру.

1.4. Навчальні дисципліни, з яких виконуються курсові роботи на кожному курсі (у відповідному семестрі), визначаються наказом ректора.

1.5. Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними проблемами конкретного фаху. Тематика курсових робіт затверджується відповідними кафедрами і підлягає періодичному оновленню не рідше одного разу на три роки.

1.6. Оцінювання підготовки та захисту курсової роботи здійснюється за трьома шкалами □ чотирьохбальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), 100-бальною та шкалою ECTS («A», «B», «C», «D», «E», «FX», «F»).

2. Підготовка курсової роботи

2.1. Студент денної форми навчання самостійно визначається із навчальною дисципліною, за якою буде виконуватися курсова робота (з урахуванням переліку навчальних дисциплін, передбачених відповідним наказом ректора) і подає відповідну інформацію до деканату (дирекції) не пізніш, ніж до 15 жовтня поточного навчального року.

Директори інститутів (декани факультетів) до 1 листопада поточного навчального року видають розпорядження про закріплення студентів за відповідними кафедрами (з вказівкою навчальних дисциплін).

2.2. Тему курсової роботи (із рекомендованих кафедрою) студент обирає самостійно. Студент денної форми навчання може запропонувати для написання курсової роботи власну тему, погодивши завчасно запропоновану тему та план із науковим керівником.

2.3. Керівництво курсовими роботами здійснюють, як правило, найбільш кваліфіковані викладачі. У процесі виконання курсової роботи науковий керівник проводить групові та індивідуальні консультації. Керівнику курсових робіт кількох студентів, що мають споріднені теми, рекомендується організувати для цих студентів консультації, на яких студенти отримують настановчі рекомендації і доповідають результати досліджень.

2.4. Курсова робота виконується в рукописному вигляді розбірливим почерком або у друкованому вигляді (за вибором студента).

Курсова робота виконується на зшитих аркушах паперу формату А-4 (з текстом тільки з однієї сторони аркуша) або в окремому зошиті. Усі сторінки курсової роботи повинні мати наскрізну нумерацію.

Титульний аркуш курсової роботи оформляється за формою № Н-6.01 (додається), затвердженою Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 384 від 29.03.2012.

Курсова робота підписується автором на останній сторінці.

2.5. Рекомендації щодо підготовки та оформлення курсової роботи, викладені в додатку № 1 до цього Положення.

3. Подання та облік курсових робіт

3.1. Закінчена й належним чином оформлена курсова робота подається на кафедру не пізніше, ніж за місяць до завершення відповідного навчального семестру. Студенти заочної форми навчання подають курсові роботи через методистів курсу, відповідно до графіку екзаменаційних сесій, але не пізніш ніж за місяць до її початку.

3.2. Реєстрація та облік курсових робіт здійснюється кафедрами. Курсові роботи студентів заочної форми навчання обліковуються також методистами деканатів заочних факультетів.

3.3. Зареєстрована курсова робота протягом двох робочих днів передається на рецензування науковому керівникові або іншому викладачеві кафедри, визначеному завідувачем кафедри.

4. Рецензування курсової роботи

4.1. Рецензент протягом десяти днів надає на кожну курсову роботу письмову рецензію. Рецензія повинна відображати загальну характеристику роботи та містити вмотивований висновок про можливість чи неможливість допуску її до захисту.

В рецензії на курсову роботу зазначається:

- ступінь розкриття питань плану відповідної теми;
- рівень самостійності у написанні роботи;
- повнота аналізу існуючих в літературі поглядів на дискусійні питання теми;

- якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи;

 недоліки, виявлені в роботі, в т.ч. і ті, які можуть бути усунені під час захисту роботи.

4.2.Рецензія на курсову роботу студента оформляється на спеціальному бланку, який після захисту вкладається в особову справу студента (додаток № 2, 3).

4.3. При рецензуванні роботи студента денної форми навчання рецензент оцінює зміст роботи в межах 50 балів за такими критеріями:

Кількість балів	**Критерії оцінювання змісту курсової роботи**
50	1. Питання плану роботи висвітлені повно та точно. 2. Проаналізовані висловлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмету дослідження; на основі їх порівняльної оцінки, висловлено особисте ставлення автора щодо кожного з них, а також дана особиста оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені власні пропозиції.
45	1. Питання плану роботи висвітлені повно. 2. Проаналізовані літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. 3. Є 2-3 незначні помилки при висвітлені питань теми.
40	1. Переважна більшість питань плану роботи висвітлені повно та точно. 2. Одне з питань розкрито не достатньо повно або при його висвітлені допущена суттєва помилка. 3. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему.
30	1. Питання плану теми висвітлені поверхово. 2. При написанні роботи використана незначна кількість

	монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. 3. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.
0	Тема не розкрита або в ній виявлено плагіат.

4.5. Оцінювання змісту курсової роботи студентів заочної форми навчання проводиться за наступними критеріями:

Оцінка	**Критерії оцінювання змісту курсової роботи**
«допущено»	1. У роботі в достатньому обсязі висвітлені питання плану. 2. Використані основні літературні та нормативні джерела, рекомендовані кафедрою. 3. Допускається припущення студентом декількох помилок при розкритті питань плану, за умови можливості їх усунення під час захисту роботи. 4. Робота відповідає формальним вимогам, які пред'являються до курсових робіт.
«не допущено»	Тема не розкрита або в ній виявлено плагіат.

4.6. Курсова робота, оцінена в 0 балів для студентів денної форми навчання або «не допущено» для студентів заочної форми навчання, до захисту не допускається і повертається студентові для доопрацювання.

Вона може бути повторно подана на рецензування після усунення недоліків, на які вказав рецензент.

5. Захист курсової роботи

5.1. Захист курсової роботи проводиться відкрито перед комісією у складі двох викладачів кафедри.

Склад комісії визначається завідувачем кафедри.

Графік захисту курсових робіт для студентів денної форми навчанні затверджується директором інституту (деканом факультету) за погодженням із

завідувачами кафедр. Студенти заочної форми навчання захищають роботи відповідно до затвердженого розкладу екзаменаційної сесії.

5.2. Оцінювання курсової роботи студентів денної форми навчання під час її захисту проводиться за критеріями:

Кількість балів	**Критерії оцінювання знань і умінь студента**
50	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу по темі курсової роботи, у тому числі орієнтація в основних наукових концепціях, що стосуються даної теми. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої методичними порадами. 3. Здатність до використання отриманих результатів у практичній роботі.
45	1. Повне знання матеріалу по темі курсової роботи. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою методичними порадами. 3. Здатність до розуміння значення отриманих результатів для практичної роботи.
40	1. Достатньо повне знання матеріалу по темі курсової роботи, відсутність у відповідях при захисті суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої методичними порадами. 3. Здатність в цілому до розуміння значення отриманих результатів для практичної роботи.
35	1. Знання основного матеріалу по темі курсової роботи. 2. Часткове засвоєння основної літератури, рекомендованої методичними порадами. 3. Помилки та певні неточності при відповіді на захисті за наявності знань для їх самостійного усунення або усунення за

	допомогою викладача.
30	1. Знання основного матеріалу по темі курсової роботи в обсязі, що уможливлює подальше його засвоєння. 2. Знайомство з основною літературою, рекомендованою методичними порадами. 3. Допущені помилки при відповіді на захисті, однак при цьому проявлені знання, які дозволяють усунути найсуттєвіші помилки за допомогою викладача.
25	1. Відсутність знань по значній частині основного матеріалу із теми курсової роботи; 2. Наявність суттєвих помилок при відповіді на захисті. 3. Неможливість в достатньому обсязі засвоїти матеріал по роботі без додаткової підготовки по даній темі.

5.3. Підсумкова оцінка по написанню та захисту курсової роботи для студентів денної форми навчання складається із суми балів, виставлених рецензентом при оцінюванні змісту курсової роботи, та отриманих за результатами захисту роботи.

Підсумкова оцінка у балах переводиться у чотирибальну шкалу та оцінку за шкалою ECTS відповідно до наведеної таблиці.

Кількість балів за курсову роботу за шкалою ECTS	**Відповідні рівні чотирибальної (державної) шкали успішності**	**Шкала ECTS**
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
75-79		C
70-74	задовільно	D
60-69		E
35-59	незадовільно	FX
0-34		F

5.5. Оцінювання курсової роботи студентів заочної форми навчання під час її захисту проводиться за наступними критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання знань і умінь студента
5 «відмінно»	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу по темі курсової роботи, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях, що стосуються даної теми. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої методичними порадами. 3. Здатність до використання отриманих результатів у практичній роботі.
4 «добре»	1. Достатньо повне знання матеріалу по темі курсової роботи, відсутність у відповіді при захисті суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої методичними порадами. 3. Здатність в цілому до розуміння значення отриманих результатів для практичної роботи.
3 «задовільно»	1. Знання основного матеріалу по темі курсової роботи в обсязі, що уможливлює подальше його засвоєння. 2. Знайомство з основною літературою, рекомендованою методичними порадами. 3. Помилки при відповіді на захисті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
2 «незадовільно»	1. Відсутність знань по значній частині основного матеріалу по темі курсової роботи. 2. Наявність суттєвих помилок при відповіді на захисті. 3. Неможливість в достатньому обсязі засвоїти матеріал по роботі без додаткової підготовки по даній темі.

5.6. Оцінка вноситься до заліково-екзаменаційної відомості, індивідуального навчального плану (залікової книжки) студента, а також проставляється на титульному аркуші роботи та рецензії на неї.

5.7. У випадку, коли захист курсової роботи оцінено на «незадовільно», студенту надається двотижневий термін для її доопрацювання.

5.8. Захищена курсова робота разом з рецензією на неї у день захисту здається на кафедру.

6. Зберігання і знищення курсових робіт

6.1. Захищені курсові роботи підлягають зберіганню протягом одного календарного року. Роботи студентів денної форми навчання зберігаються за описом на кафедрі, студентів заочної форми навчання □ в деканатах.

6.2. По закінченню одного календарного року з дня захисту курсових робіт, вони підлягають списанню і знищенню, про що складається відповідний акт комісією.

Додаток № 1
до Положення про порядок
підготовки, подання, обліку, захисту
та зберігання курсових робіт

Рекомендації щодо підготовки та оформлення курсових робіт

1. Робота над курсовим проектом складається з таких етапів.

1.1. **Підготовчий етап**. Він включає насамперед:

 підбір літератури з теми, визначення необхідних нормативно-правових та інших юридичних актів, матеріалів практики і джерел їх отримання;

 складання на основі ознайомлення з цими матеріалами завдання на курсову роботу (орієнтовного плану роботи) та узгодження його з керівником.

1.2. **Основний етап дослідження**. Тут здійснюються:

 досконале вивчення рекомендованої і додаткової літератури, з'ясування змісту основних категорій та понять, пов'язаних із темою, аналіз стану наукової розробки питань теми, зіставлення висловлених у літературі наукових поглядів, вироблення свого відношення до них, формування аргументованих уявлень з основних питань теми;

 аналіз чинного законодавства і узагальнення матеріалів юридичної практики;

 формулювання попередніх висновків по роботі, спрямованих на вироблення нових положень теоретичного та прикладного характеру.

З усіх питань, які виникають у процесі виконання курсової роботи, студентові слід консультуватися із науковим керівником.

1.3. **Написання роботи**. Згідно з планом у тексті потрібно послідовно розкрити основні питання теми. При цьому особлива увага повинна бути приділена формулюванню відповідних державно-правових понять, розкриттю й обґрунтуванню важливих якостей, специфічних закономірностей, принципів вивчення державно-правових явищ, тенденцій їх розвитку. У роботі слід висвітлити наявні в юридичній літературі погляди на проблематику теми.

Студент повинен висловити своє ставлення до таких поглядів (або ж запропонувати власну точку зору).

2. Курсова робота повинна мати таку структуру:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основний текст (поділяється на два чи більше розділів);
- висновки;
- список використаної літератури.

2.1. У змісті роботи дається перелік всіх її структурних елементів: вступ, розділи основного тексту з їх назвами, висновки, список використаної літератури, та вказуються сторінки курсової роботи, на яких починаються відповідні структурні елементи.

2.2. У «Вступі» до курсової роботи (писати його рекомендується вже після підготовки чорнового варіанту її основної частини) розкриваються значення й актуальність обраної теми, коротко характеризуються стан її розробки у літературі, зазначаються предмет, мета наукового дослідження.

2.3. В розділах основного змісту курсової роботи мають знайти безпосереднє використання й висвітлення Конституція України, міжнародно-правові акти, чинне вітчизняне законодавство, матеріали практики застосування права, тлумачення права, правового виховання та іншої юридичної практики (відповідно до теми роботи). У певних випадках може бути необхідним також використання законодавства і юридичної практики інших держав. Посилання на джерела цих матеріалів необхідно давати у виносках, за офіційними виданнями законодавства, опублікованими матеріалами практики або ж за архівами відповідних органів чи організацій, а також за даними мережі Internet.

Підрядкові виноски на ці джерела, а також на літературу подаються за єдиними стандартизованими правилами бібліографічного опису. Виноски можуть бути наскрізні (подаються у тексті у квадратних дужках із зазначенням

номера джерела у списку використаних джерел та номера сторінки; у цьому випадку список використаних джерел повинен базуватися за принципом послідовності згадування їх у тексті) або посторінкові (здійснюються в кінці кожної сторінки із зазначенням імені автора, назви джерела, видавництва та відповідної сторінки; список використаних джерел формується в алфавітному порядку). Студент повинен самостійно, логічно, аргументовано і грамотно розкрити питання теми.

Назви розділів роботи та інших структурних елементів основного тексту мають точно відповідати складеному плану. Цитати, посилання на літературу, законодавство та інші матеріали слід зіставляти з текстами оригінальних джерел.

2.4. У висновках повинні бути чітко й лаконічно сформульовані основні результати, до яких студент прийшов при виконання курсової роботи.

2.5. Список використаної літератури відображає ступінь дослідженості пошукувачем даної проблеми.

Основними елементами опису літератури є:

а) для книг: прізвище та ініціали автора, назва твору, місце випуску, назва видавництва, рік випуску, кількість сторінок;

б) для журнальних статей: прізвище та ініціали автора (авторів), основний заголовок статті, назва журналу, рік, номер (том, випуск), сторінки, на яких поміщена стаття;

При алфавітному розташування література групується послідовно за алфавітом прізвищ; авторів і заголовків книг і статей (розрізнено в українському, російському та латинському алфавітах). Роботи автора, які написані разом із співавтором, – за алфавітом першого прізвища співавторів.

Роботи авторів-однофамільників – за алфавітом ініціалів.

Титульний аркуш для курсової роботи студентів денної форми навчання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

_____
(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

з _____
(назва дисципліни)

на тему:_____

_____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
Інституту (факультету)_____

_____
(прізвище, ім.'я, по батькові)

Керівник _____

_____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Оцінка: Національна шкала _____
Кількість балів: _____Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Харків - 20 __рік

Титульний аркуш для курсової роботи студентів заочної форми навчання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»

_____
(повна назва кафедри)

КУРСОВА РОБОТА

з _____
(назва дисципліни)

на тему:_____

_____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
факультету_____

_____
(прізвище, ім.'я, по батькові)

Оцінка (за національною шкалою)_____

Члени комісії _____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Харків - 20 __рік

Додаток № 2
до Положення про порядок
підготовки, подання, обліку, захисту
та зберігання курсових робіт

Національний університет
"Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"

РЕЦЕНЗІЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

(денна форма навчання)

Шифр роботи _____ Студента / студентки _____ групи _____ курсу

Інституту / факультету _____

_____

(прізвище, ім'я та по батькові)

Курсова робота з _____

(назва навчальної дисципліни)

Тема _____

_____

_____

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ № _____ Дата одержання «____» _____ 201__р.

Рецензент _____

(посада, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові)

Зміст рецензії

1. Повнота висвітлення питань плану роботи _____

_____

_____

_____

_____

2. Ступінь аналізу рекомендованої і додаткової літератури _____

_____

_____

_____

_____

_____

3. Особисті висновки студента щодо опрацьованого матеріалу _____

_____

_____

_____

_____

4. Відповідність роботи формальним вимогам _____

_____

_____

_____

_____

5. Питання, які слід уточнити під час захисту_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Кількість балів, виставлених по результатам рецензування _____

Допущено до захисту «____» _____ 201__р. _____

(підпис рецензента)

Курсову роботу захищено «___» _____ 201__ р.

Кількість балів, отриманих за результатами захисту _____

Загальна кількість балів: _____

Оцінка за національною шкалою _____

Оцінка за шкалою ECTS _____

Комісія:

1. _____ _____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали) (посада)
2. _____ _____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали) (посада)

Додаток № 3
до Положення про порядок
підготовки, подання, обліку, захисту
та зберігання курсових робіт

Національний університет
"Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"

РЕЦЕНЗІЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

(заочна/вечірня форма навчання)

Шифр роботи _____ Студента / студентки _____ групи _____ курсу

_____факультету №_____
(заочного/вечірнього)

_____
(прізвище, ім'я та по батькові)

Курсова робота з _____
(назва навчальної дисципліни)

Тема _____
_____
_____

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ № _____ Дата одержання «____» _____ 201__р.

Рецензент _____
(посада, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові)

Зміст рецензії

1. Повнота висвітлення питань плану роботи _____
_____
_____
_____
_____

2. Ступінь аналізу рекомендованої і додаткової літератури _____
_____
_____
_____

_____

_____

3. Особисті висновки студента щодо опрацьованого матеріалу _____

_____

_____

_____

_____

4. Відповідність роботи формальним вимогам _____

_____

_____

_____

5. Питання, які слід уточнити під час захисту_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Рішення рецензента про допуск до захисту

(«Допущено» або «Не допущено») _____

Допущено до захисту «____» _____ 201__р. _____

(підпис рецензента)

Курсову роботу захищено «___» _____ 201__ р.

Оцінка за результатами захисту _____

Комісія:

1. _____ _____ _____

(підпис) (прізвище, ініціали) (посада)

2. _____ _____ _____

(підпис) (прізвище, ініціали) (посада)